

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. การอภิปรายผลของการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยการควบคุมภายใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่ม

บริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 22

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยการควบคุมภายใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน
งบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุม
ภายใน อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. การบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่ม
บริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่
ควบคุมภายใน อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. ปัจจัยการควบคุมภายใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน
งบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุม
ภายใน ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

4. การบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่ม
บริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่
ควบคุมภายใน ที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

5. ปัจจัยการควบคุมภายใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน
งบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุม
ภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

6. การบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่ม
บริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติงานการเงิน ครูผู้ปฏิบัติงานพัสดุ ที่มีประสบการณ์ใน

ตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

7. ปัจจัยการควบคุมภายใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน บประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุม ภายใน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

8. การบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน งบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุม ภายใน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

9. ปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 หัวหน้ากลุ่ม บริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ ควบคุมภายใน มีความสัมพันธ์กันทางบวก

10. ปัจจัยการควบคุมภายใน โรงเรียนมัธยมศึกษา อย่างน้อย 1 ตัวมีอำนาจ พยากรณ์ต่อการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร จำนวน 81 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 167 คน หัวหน้า กลุ่มบริหารงานงบประมาณ 81 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน 162 คน ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ พักตร์ 162 คน ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน 162 คน รวมทั้งสิ้น 734 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 68 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ 68 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน 68 คน ครูผู้ปฏิบัติ หน้าที่พัสดุ 68 คน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน 68 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 340 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม

ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ ประสบการณ์ ในตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน ของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 5 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร การติดตามประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 2 ด้าน คือ การบริหารงานการเงิน และการบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 - 3 มีลักษณะเป็นแบบ สอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา รูปแบบและภาษาให้ถูกต้อง นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวน 12 โรงเรียน จำนวน 60 ชุด นำไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและรายด้าน (Item Total Correlation) ตามวิธีการของเพียร์สัน โดยเลือกข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.21 ขึ้นไป มาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's α -Coefficient) ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นในแต่ละด้าน ดังนี้ ปัจจัยการควบคุมภายใน มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .676 ถึง .926 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .975 การบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา

มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .649 ถึง .961 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .991

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีดำเนินการ ดังนี้

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเสนอคำร้องขอหนังสือต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

5.2 ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยพร้อมแบบสอบถามของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 68 โรงเรียน แบบสอบถามจำนวน 340 ฉบับ และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จำนวน 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังต่อไปนี้

6.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด 340 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

6.2 วิเคราะห์ปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติงานการเงิน ครูผู้ปฏิบัติงานพัสดุ และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.3 วิเคราะห์การบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติงานการเงิน ครูผู้ปฏิบัติงานพัสดุ และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.4 เปรียบเทียบปัจจัยการควบคุมภายใน และการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติ หน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีสถานภาพต่างกัน โดยใช้การทดสอบเอฟ (F - test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธี

ของเซฟเฟ (Scheffe – Method)

6.5 เปรียบเทียบปัจจัยการควบคุมภายใน และการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติ หน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน โดยใช้สถิติการทดสอบเอฟ (F – test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe – Method)

6.6 เปรียบเทียบปัจจัยการควบคุมภายในและการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยใช้สถิติการทดสอบเอฟ (F – test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ (Scheffe – Method)

6.7 ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation)

6.8 หาอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

6.9 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวทางการพัฒนาปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

1. ปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการติดตามประเมินผล ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ตามลำดับ

2. การบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานการเงิน อยู่ในระดับมาก ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ตามลำดับ

3. ปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีสถานภาพต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่า หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ส่วนด้านการประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุมสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล ไม่มีความแตกต่างกัน

4. การบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีสถานภาพต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

5. ปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้านมีความแตกต่างกัน แล้วทำ

แล้วทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา มากกว่า ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง น้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ในตำแหน่ง 5 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

ด้านการบริหารงานการเงิน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 5 - 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนมัธยมศึกษา มากกว่า ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งน้อยกว่า 5 ปี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็น มากกว่า ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งน้อยกว่า 5 ปี และ ผู้ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 5 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็น มากกว่า ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง น้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ มากกว่า ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 5 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

7. ปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการติดตามประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่มีความแตกต่างกัน แล้วทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการติดตามประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีความคิดเห็น มากกว่า โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

8. การบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการบริหารงานการเงิน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีความคิดเห็น มากกว่า ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

9. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการควบคุมภายใน (X) กับการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) .796 ส่วนปัจจัยปัจจัยการควบคุมภายในทั้ง 5 ด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน และการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 2 ด้าน มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10. ตัวแปรปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่นำมา

วิเคราะห์ จำนวน 5 ด้าน พบว่ามี จำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ การบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4) ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) และด้านการติดตามประเมินผล (X_5) ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุด คือ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (X_4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการพยากรณ์ เท่ากับ .442 รองลงมา คือ ด้านการติดตามประเมินผล (X_5) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ .232 และด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ .217 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้ร้อยละ 68.10 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ $\pm .26379$

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สภาพแวดล้อมการควบคุมสารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล กิจกรรมการควบคุม และการประเมินความเสี่ยง ตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ซึ่งสามารถอธิบายเหตุผลประกอบในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

- 1.1 สภาพแวดล้อมการควบคุม พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งสภาพแวดล้อมการควบคุม หมายถึง เหตุหรือสิ่งต่างๆ อันเป็นต้นเหตุที่ส่งเสริมให้เกิดการควบคุมภายในเพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน โดยสภาพแวดล้อมการควบคุมให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในที่มุ่งให้เกิดจิตสำนึก ความซื่อสัตย์ จริยธรรม ความโปร่งใส โครงสร้างองค์กร ปฏิบัติตามนโยบาย ตามระเบียบวิธีปฏิบัติ ข้อบังคับ กฎหมาย อย่างเคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรินดา บริบาล (2549, หน้า 72 – 76) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานการเงิน และบัญชีของข้าราชการในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานการเงิน

และบัญชีของข้าราชการ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงอย่างเดียวต่อการปฏิบัติงานการเงินและบัญชี คือ ความรู้ความสามารถในการทำงาน และแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตัวแปรที่มีอิทธิพล ในรูปเป็นสาเหตุโดยตรงและโดยทางอ้อมต่อการปฏิบัติงานการเงินและบัญชี คือ เจตคติต่องาน และบุคลิกลักษณะของเจ้าหน้าที่ ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุโดยทางอ้อมอย่างเดียว ต่อการปฏิบัติงานการเงินและบัญชี คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การบริหารงานของผู้บังคับบัญชา และประสบการณ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปาริชาติ อุณเรื่อน (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านการเงิน การบัญชีและการพัสดุของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต 4 ผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านการเงิน การบัญชีและการพัสดุอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม พบว่ามีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านการเงินอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบัญชีและด้านพัสดุอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติพงษ์ แสนพงษ์ (2552, หน้า 149 - 158) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมอยู่ในระดับมาก ควรดำเนินการตามแนวปฏิบัติในการควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 การประเมินความเสี่ยง พบว่า อยู่ในระดับมาก การประเมินความเสี่ยง กระบวน รูปแบบ วิธีการ ที่ใช้ในกำหนด และการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานของโรงเรียนทั้งจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจากกระบวนกรปฏิบัติงานของบุคลากร และตามกระบวนกรควบคุมภายใน การประเมินความเสี่ยง อยู่ลำดับสุดท้ายของการควบคุมภายใน เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการประเมินความเสี่ยงเพื่อลดความความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินความเสี่ยง ความเสี่ยงมาก ควบคุมมาก เพื่อให้การดำเนินงานโรงเรียนตามการควบคุมภายในบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดการควบคุมภายใน โดยใช้แนวความคิด COSO

จันทนา สาขากร, นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปะพร ศรีจันเพชร (2554, หน้า 2 – 5) ระบุปัจจัยความเสี่ยง ต้องมีความเข้าใจ และสามารถระบุถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งระยะสั้น ระยะยาว พร้อมสามารถระบุได้ว่าความเสี่ยงมีปัจจัยมาจากสาเหตุอะไร เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากภายใน หรือภายนอก วิเคราะห์ความเสี่ยง เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงแล้วนำมาวิเคราะห์ว่ามีผลกระทบหรือจะทำให้เกิดความเสียหาย เพื่อนำมาพิจารณา เตรียมพร้อมรับมือ และแก้ปัญหาการบริหารความเสี่ยง เป็นการกำหนดแนวทางแนวทางที่จัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริชาติ อุ้นเรือน (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายใน ด้านการเงิน การบัญชีและการพัสดุของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า ด้านการประเมินความเสี่ยง พบว่ามี การปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านการเงินอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการบัญชี และด้านพัสดุอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติพงษ์ แสนพงษ์ (2552, หน้า 149 – 158) ได้ศึกษา การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยให้ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กระบวนการประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง และแนวทางการบริหารความเสี่ยงจัดประชุมชี้แจงระบุปัจจัยความเสี่ยง และจัดให้ควบคุมความเสี่ยงร่วมกัน

1.3 กิจกรรมการควบคุม พบว่า อยู่ในระดับมาก กิจกรรมการควบคุม นโยบาย แนวปฏิบัติ วิธีการต่างๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นให้บุคลากรได้ถือปฏิบัติใช้ในการลดความหรือควบคุมความเสี่ยง นำผลการประเมินความเสี่ยงที่ได้มาวิเคราะห์ กำหนดกิจกรรมควบคุมให้เหมาะสม จัดให้มีการควบคุมในหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (2551, หน้า 17) ระเบียบ วิธีปฏิบัติรวมถึงมาตรการต่างๆ ฝ่ายบริหารกำหนดขึ้นเพื่อให้บุคลากรนำสู่การปฏิบัติเพื่อลดหรือควบคุมความเสี่ยง และได้รับการสนองตอบโดยมีการปฏิบัติงาน แนวความคิด COSO เป็นนโยบาย มาตรการ และแนวปฏิบัติ ในการปฏิบัติงานซึ่งกำหนดหรือออกแบบเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติงาน ผู้บริหารเป็นผู้กระทำ ผู้บริหารระดับสูงจะวางแผน คาดการณ์ เตรียมรับสถานการณ์

ในอนาคต ผู้บริหารระดับกลางจะสอบทานรายงานผลการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบาย แผนงานปฏิบัติจริงตามระเบียบข้อบังคับ การควบคุมการประมวลผลข้อมูล ครอบคลุมข้อมูลทั้งหมดทั้งการเงิน บัญชี พัสดุ และข้อมูลอื่นๆ การดูแลป้องกัน การแบ่งแยกหน้าที่การทำงาน จัดทำเอกสารหลักฐาน ระบบงานสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องผลการวิจัยของ ปารีชาติ อุ๋นเรื่อน (2551, บทคัดย่อ) การประเมินผล การปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายใน ด้านการเงิน การบัญชีและการพัสดุ ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านกิจกรรมการ ควบคุม พบว่ามีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในทั้งด้านการเงิน ด้านการบัญชีและด้านพัสดุอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติพงษ์ แสนพงษ์ (2552, หน้า 149 – 158) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการ บริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยนำผลการประเมินความเสี่ยง จัดให้มีการควบคุมในหน้าที่และทุก ระดับปฏิบัติงานตามความจำเป็นเหมาะสม และให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน

1.4 สารสนเทศและการสื่อสาร พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการดำเนินงานที่ช่วยในการตัดสินใจ ทั้งจากแหล่งข้อมูลทั้งภายใน และภายนอก ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเพียงพอ รวดเร็ว และเหมาะสม ต่อความต้องการของผู้ใช้งาน รวมทั้งทำให้ผู้รับข้อมูลสารสนเทศปฏิบัติตาม ได้อย่างถูกต้อง และมีระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ ต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน และทันเวลาเพื่อให้เพิ่มประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศและการ สื่อสาร การบริหารงานงบประมาณ ให้สามารถตรวจสอบได้ มีข้อมูลสารสนเทศและการ สื่อสารสอดคล้องกับความต้องการ ประชุม แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อนำผลมา พัฒนาการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปารีชาติ อุ๋นเรื่อน (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานระบบการควบคุมภายใน ด้านการเงิน การบัญชีและการพัสดุของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านพัสดุอยู่ใน ระดับมากที่สุด ส่วนด้านการเงินและด้านการบัญชีอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ กิตติพงษ์ แสนพงษ์ (2552, หน้า 149 – 158) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านสารสนเทศและการสื่อสารอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถดำเนินการได้โดยจัดระบบสารสนเทศ และการสื่อสารเกี่ยวกับการควบคุมภายในให้เพียงพอเหมาะสม และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

1.5 การติดตามประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับมาก การนิเทศติดตามการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานและประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่ได้กำหนดขึ้น โดยการติดตามผลและประเมินผลกำหนดให้มีรายการผลการปฏิบัติงานตามแนวคิดของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (2551, หน้า 17) กระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานและประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายในที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน และการรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ พบจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องนั้นอย่างทันที การติดตามการประเมินผลระหว่างปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผลต้องครอบคลุมทุกกิจกรรม และต่อเนื่องตลอดระยะเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด การควบคุมภายใน โดยใช้แนวความคิด COSO การติดตาม/การสอดส่องดูแล (Monitoring) เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางภายในและภายนอกองค์กรมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ระบบการควบคุมจึงต้องมีการติดตามและดัดแปลง รวมทั้งการตรวจสอบให้เหมาะสมเท่าที่จำเป็น สอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริชาติ อุณเรื่อน (2551, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายใน ด้านการเงิน การบัญชี และการพัสดุของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่าด้านการติดตามประเมินผล พบว่ามีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายในด้านการเงิน ด้านการบัญชีและด้านพัสดุอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กิตติพงษ์ แสนพงษ์ (2552, หน้า 149 – 158) ได้ศึกษา การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ มาลัย พักเงิน (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้าน การบริหารงานการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิจิตรพบว่า ปัจจัยในด้านการบริหารองค์การ ปัจจัยปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ปัจจัยด้านการบริหารสินทรัพย์ ปัจจัยด้านการตรวจสอบและควบคุม และปัจจัยด้านการติดตามและประเมินผลที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการปฏิบัติงานในส่วนการบริหารงานคลังขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในระดับปานกลางคะแนนเฉลี่ย 2.29 - 2.39

2. การบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารงานการเงิน การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายเหตุผลประกอบในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

2.1 การบริหารงานการเงิน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งได้ผลที่ดีกว่าสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก การบริหารการเงินโรงเรียนนั้นย่อมต้องอาศัยหลักการระเบียบ กฎหมาย เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหาร หลักการบริหารการเงินโรงเรียนที่ผู้บริหารทุกระดับจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิติมา ปรีดีติลภ (2532, หน้า 57 - 60 อ้างถึงใน รุจิกร ญาณโยธิน, 2551, หน้า 8 -11) หลักสารัตถประโยชน์ ในการบริหารการเงินโรงเรียน หลักความพอเพียงใช้เงินที่มีอยู่หรือที่ได้รับจัดสรรงบประมาณมาใช้จ่ายในสถานศึกษาให้เพียงพอต่อความต้องการการบริหารโครงการต่างๆ หลักแห่งเอกภาพ หลักแห่งความสมดุล ผู้บริหารต้องพิจารณาในแง่ของการประหยัดเพื่อก่อให้เกิดความสมดุลกับรายจ่ายของประเทศโดยส่วนรวม หลักความเป็นธรรม หลักแห่งความชัดเจน แจ่มแจ้ง หลักมนุษยธรรม การปฏิบัติงานการเงินควร คำนึงถึงความเป็นไปได้ในสังคมนั้น จะต้องคำนึงถึงการใช้เงินให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ หลักความถูกต้องกับความเป็นจริง หลักแห่งการเปิดเผย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประหยัด อุตรา (2552, หน้า 87 - 90) ได้ทำวิจัย เรื่อง การบริหารงานการเงิน พักเงินและสินทรัพย์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 5 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานการเงิน พักเงินและสินทรัพย์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัย

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูการเงิน และครูพัสดุมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการเงิน พัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลวิจัยของรัตติยา วานิชสวัสดิ์วิชัย (2552, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารงานการเงินบัญชี และพัสดุของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 พบว่า สภาพการบริหารงานการเงินบัญชีและพัสดุ โดยรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารการเงินมีการปฏิบัติสูงที่สุด รองลงมา คือ การบริหารงานด้านบัญชีและการบริหารงานด้านพัสดุตามลำดับ และสอดคล้องกับผลวิจัยของ พรพิมล ใจสู้ศึก (2556, หน้า 71 - 76) ได้ทำการวิจัย ศึกษาสภาพการดำเนินงานการเงิน และการบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการดำเนินงานด้านการเงินและบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการเก็บรักษาเงิน ด้านการทำหลักฐานการเงินและบัญชี ด้านการประเมินผลการจ่ายเงินตามแผนการใช้จ่ายเงิน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านการจ่ายเงิน ด้านการควบคุมและตรวจสอบ สอดคล้องกับแนวคิด ชนาภา หันจางสิทธิ์ (2558, หน้า 5) กล่าวถึงหัวใจสำคัญของงบการเงินข้อมูลงบการเงินที่ดีต้องมีการให้ข้อมูลครบถ้วน เพื่อรายงานและใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุน ดังนั้น งบการเงินที่ดี ประกอบไปด้วย แสดงรายการในงบการเงินอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เพียงพอ เข้าใจง่าย สอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนการปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามภารกิจขององค์กร เพื่อให้เกิดการตรวจเงินแผ่นดินเป็นกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ป้องกัน ป้องปราม ขจัดการทุจริต มีประสิทธิผลคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นความเป็นอิสระ เป็นกลาง โปร่งใส เทียบธรรม ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ สร้างเครือข่ายและมีการประสานความร่วมมือ การดำเนินงานการเงิน ต้องดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ นโยบาย อย่างเคร่งครัด และต้องมีการจัดทำระบบควบคุมภายในเพื่อให้การดำเนินงานการเงินลดความเสี่ยงและเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

2.2 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ พบว่าอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัสดุและทรัพย์สินของโรงเรียน ให้ถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ มีการดำเนิน ดังนี้ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดทำบัญชีพัสดุและทะเบียนครุภัณฑ์ การบำรุงรักษาพัสดุและการปรับปรุง การตรวจสอบพัสดุประจำปีและการจำหน่ายพัสดุ การจัดทำทะเบียนที่ราชพัสดุ การประเมินผลการดำเนินงาน ในดำเนินงานการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ปฏิบัติงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ที่แก้ไขเพิ่มเติมเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2538 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2539 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2552 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริชาติ อุ่นเรือน (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบการควบคุมภายใน ด้านการเงิน การบัญชีและการพัสดุของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ แสนพงษ์ (2552, หน้า 149 – 158) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติ หน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีสถานภาพต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็น มากกว่า หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้บริหารมีความคิดเห็น มากกว่า ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก การควบคุมภายใน ระบบในการควบคุมการปฏิบัติงาน นโยบาย แผนงาน วิธีการ และระเบียบปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้น วิธีการปฏิบัติ ที่ผู้บริหารบุคลากรได้ร่วมกำหนดขึ้นเพื่อช่วยให้การดำเนินตามภารกิจของหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดความถูกต้อง สมเหตุสมผล ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารต้องดำเนินการให้มีขึ้นในการปฏิบัติงานตาม ขอบข่ายของภารกิจ สามารถลดความผิดพลาด ลดความเสี่ยงได้ ผู้บริหารตำแหน่งสูงสุด

ของส่วนงานย่อยที่ทำหน้าที่บริหารหรือควบคุมหน่วยงานย่อย กำหนดนโยบาย ในการบริหาร วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกระบวนการปฏิบัติงานในองค์กร มีการกำกับติดตาม นิเทศทุกขั้นตอนและนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ในการควบคุม วิธีการที่นำมาใช้เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุผลสำเร็จตาม ในกระบวนการของกิจกรรม/การปฏิบัติงานตั้งแต่ ต้นจนจบ และตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน การควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ระเบียบข้อที่ 5 กำหนดหัวหน้าหน่วยงานภาครัฐนำ มาตรฐานการควบคุมภายในที่ออกตามระเบียบ ไปใช้วางระบบควบคุมภายในหน่วยงาน และรายงานผลการประเมินความเพียงพอและประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายใน ในการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด

4. การบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน งบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุม ภายใน ที่มีสถานภาพต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน ไม่สอดคล้อง กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานงบประมาณ ต้องปฏิบัติตามระเบียบ มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552 และตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 62 ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐาน การศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก หลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบติดตามและการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง และตามหลักการควบคุมภายในที่ว่าด้วยระเบียบคณะกรรมการตรวจเงิน แผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 จึงทำให้ไม่มีความ แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลวิจัยของ พรพิมล ใจสู้ศึก (2556, หน้า 71 - 76) ได้ศึกษา สภาพการดำเนินงานการเงินและการบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานการเงินและการ บัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำแนกตามสถานภาพระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. ปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกันโดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงินครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 5 -10 ปี และที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง มากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา มากกว่า ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งน้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจัยการควบคุมภายในบุคลากรที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งมากกว่าจะมีความชำนาญในการดำเนินงานมากกว่าเนื่องจากต้องอาศัยระเบียบแนวปฏิบัติ ตามแนวคิดของการควบคุมภายใน แนวทางการวางระบบควบคุมภายในและการประเมินผลการควบคุมภายใน สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (2556, หน้า 1-2) การควบคุมภายในเกิดขึ้นได้โดยบุคลากรของหน่วยรับตรวจ บุคลากรทุกระดับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้ความสนับสนุนระบบการควบคุมภายในของหน่วยรับตรวจให้มีประสิทธิผล ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดและจัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผลด้วยการสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมการควบคุม กำหนดทิศทาง กลไกการควบคุมและกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการติดตามผลการควบคุมภายใน สวนบุคลากรอื่นของหน่วยรับตรวจ มีหน้าที่รับผิดชอบโดยการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายใน การควบคุมภายในให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ถึงแม้ว่าการควบคุมภายในจะออกแบบไว้ให้มีประสิทธิผลเพียงใดก็ตามก็ไม่สามารถให้ความมั่นใจว่าจะทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างสมบูรณ์ตามที่ตั้งใจไว้ทั้งนี้เพราะการควบคุมภายในมีข้อจำกัด เช่น โอกาสที่จะเกิดข้อผิดพลาดจากบุคลากร

6. การบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน

งบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติ หน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุม ภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความแตกต่างกัน การบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน งบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุม ภายใน ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน งบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา มากกว่า ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มี ประสบการณ์ในตำแหน่ง น้อยกว่า 5 ปี และประสบการณ์ในตำแหน่ง 5 – 10 ปี อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก การปฏิบัติงาน ด้านการบริหารการเงิน การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ปฏิบัติงานโดยยึดระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ประสบการณ์ในการตำแหน่งที่มากกว่าจะเกิดความชำนาญในการปฏิบัติงาน และมีความรู้ความเข้าใจ สามารถนำสู่การปฏิบัติได้ถูกต้อง ย่อมได้รับการพัฒนามีผลต่อ การปฏิบัติงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของประหยัด อุตรา (2552, หน้า 87- 90) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานการเงิน พักและสินทรัพย์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารงาน การเงิน พักและสินทรัพย์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่าผู้บริหารโรงเรียน ครูการเงิน และครูพัสดุที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็น ต่อสภาพการบริหารงานการเงิน พักและสินทรัพย์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. ปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน งบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุม ภายใน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจากปัจจัยการควบคุม ภายในต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมภายใน สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (2551, หน้า 1) เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จประกอบด้วย การดำเนินงานการ รายงานการเงิน การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง หรือตามมติคณะที่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานรวมทั้งการปฏิบัติตามนโยบาย ทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติตาม

จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการติดตามประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ด้านการติดตามประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีความคิดเห็น มากกว่า โรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการติดตามประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญมีความเกี่ยวข้องและมีส่วนในการผลักดันให้การดำเนินงานการควบคุมภายในมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ผู้บริหารมีความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในเป็นอย่างดีก่อนนำระบบไปใช้และมีการติดตามและประเมินผลการติดตามการประเมินผลระหว่างปฏิบัติงานทั้งกระบวนการซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่บริบท ความพร้อมด้านบุคลากร การมอบหมายงานตรงตามความเหมาะสม ความสามารถ ความรู้ความเข้าใจในการควบคุมภายใน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย อัจฉรา นิยมภา (2550, หน้า 252 - 260) การดำเนินการควบคุมภายในต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย การควบคุมภายในจึงจะประสบความสำเร็จ ดังนั้นจึงควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการดำเนินการควบคุมภายใน รวมทั้งสนับสนุนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการควบคุมภายในทุกขั้นตอน หลังจากที่ได้นำระบบการควบคุมภายในมาใช้ในสถานศึกษาแล้ว ขาดการ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงควรมีการกำหนดแนวทางการกำกับติดตามและประเมินผลให้เหมาะสมและต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

8. เปรียบเทียบการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านการบริหารงานการเงิน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้

ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายในที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีความคิดเห็น มากกว่า ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารงานงบประมาณ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การเงิน ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมภายใน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ขนาดเล็กและขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากบริบทโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ งบประมาณที่รับการสนับสนุน บุคลากรที่ปฏิบัติงาน ภาระงานที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับผลวิจัยของ ประหยัด อุดรา (2552, หน้า 87 – 90) ได้ทำการศึกษาการบริหารงานการเงิน พัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานการเงิน พัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้บริหารโรงเรียน ครูการเงิน และครูพัสดุในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็น ต่อสภาพการบริหารงานการเงิน พัสดุและสินทรัพย์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สอดคล้องกับผลวิจัยของ พรพิมล ใจสู้ศึก (2556, หน้า 71 – 76) ศึกษาสภาพการ ดำเนินงานการเงิน และการบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่าผลการเปรียบเทียบผลการเปรียบเทียบการ ดำเนินงานการเงินและบัญชีของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 21 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

9. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการควบคุมภายในกับการบริหารงาน งบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษาทำการทดสอบ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการควบคุมภายใน กับการบริหารงาน งบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมพบว่ามีค่าความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .796 ส่วนปัจจัยปัจจัยการควบคุมภายในทั้ง 5 ด้าน เมื่อพิจารณา รายด้าน และการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้ง 2 ด้าน มีความสัมพันธ์ กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก จากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และแนวความคิด COSO จันทนา สาขากร, นิพันธ์

เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปะพร ศรีจันเพชร (2554, หน้า 2 – 5) ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม โครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน มอบหมายงานตรงตามความสามารถและความเหมาะสม สภาพแวดล้อมที่ทำให้บุคลากรในหน่วยรับผิดชอบยึดถือและ ปฏิบัติตามข้อกำหนดทั้งด้านจริยธรรม มีความรับผิดชอบและเข้าใจขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนเอง ยอมรับ มีความรู้ความสามารถ และปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินความเสี่ยงผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและประเมินความเสี่ยงซึ่งมีผลกระทบต่อผลสำเร็จของการดำเนินงานทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายใน และภายนอกด้วยวิธีการที่เป็นระบบอย่างเพียงพอ และเหมาะสม บุคลากรทุกคนรับทราบเข้าใจตรงกัน ด้านกิจกรรมการควบคุมนำกิจกรรม จากการประเมินความเสี่ยงผู้บริหารจะต้องจัดให้มีกิจกรรมการควบคุมอย่างเหมาะสม และเพียงพอกับระดับความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้บริหารนำไปใช้ตามความเหมาะสมและกำหนดนโยบายร่วมกันด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารควรนำสารสนเทศ และการสื่อสารทั้งภายใน และภายนอก ซึ่งเพื่อใช้ในการตัดสินใจให้ ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างเพียงพอ เหมาะสม เชื่อถือได้ นำไปสู่การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และด้านการติดตามและประเมินผล ผู้บริหารนิเทศ กำกับติดตาม ทุกกระบวนการของการควบคุมภายใน เมื่อพบข้อบกพร่องให้แก้ไขทันทีเพื่อลดความเสี่ยงปฏิบัติงาน ให้สามารถดำเนินงานอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของรัตติยา วานิชสวัสดิ์วิชัย (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารงานการเงินบัญชี และพัสดุของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานการเงินบัญชีและพัสดุ คือ ประสิทธิภาพในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการบริหารงานการเงินบัญชี และพัสดุ จำนวนครูในสถานศึกษา และจำนวนนักเรียนในสถานศึกษาโดยมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิตติพงษ์ แสนพงษ์ (2552, หน้า 149 – 154) ได้ศึกษาการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พิจารณารายด้านพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสารและด้านการติดตามประเมินผล ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

10. ตัวแปรปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา อย่างน้อย 1 ตัว

มีอำนาจพยากรณ์ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ทำการทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยรวมจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ การบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดในด้านสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยการพยากรณ์ เท่ากับ .442 รองลงมา คือ ด้านการติดตามประเมินผล โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ .232 และด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ .217 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ด้านนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนมัธยมศึกษา ได้ร้อยละ 68.10 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจัยการควบคุมภายในทั้งด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้การบริหารงานงบประมาณเป็นไปอย่างถูกต้อง ตามระเบียบ บรรลุผล ลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน ไม่เกิดความเสียหายในด้านต่างๆ ทำให้เกิดการรายงานข้อมูลที่ต้องการ นำเชื่อถือสมบูรณ์ โปร่งใส ตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล และหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

11. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

11.1 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม

แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

ผู้บริหารควรมีการสร้างบรรยากาศของการควบคุมเพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์ จริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างความโปร่งใสในการดำเนินงาน โดยมีการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล กำหนดแนวทาง มีวิสัยทัศน์ มีรูปแบบการบริหารงานที่ชัดเจน ชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรถึงนโยบายและรูปแบบการบริหารงาน เพื่อเป็นกรอบทิศทางการปฏิบัติงานและมีโครงสร้างการบริหารงานและสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจน เหมาะสม บุคลากรทุกคน

ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มอบหมายงานได้ตรงตามความรู้ความสามารถ และสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรให้รับทราบเพื่อให้เข้าใจตรงกัน สร้างแรงจูงใจในการทำงานแก่บุคลากรอย่างเหมาะสม และทุกภาระงานด้วยความจริงใจ ยุติธรรม อย่างกัลยาณมิตร ส่งเสริมพัฒนาศึกษาหาความรู้และทักษะวิธีการพัฒนาปัจจัยการควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม โดยการศึกษาดูงานองค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ อบรมเชิงปฏิบัติการ และมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ การควบคุมภายใน โดยใช้แนวความคิด COSO จันทนา สาขากร, นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปะพร ศรีจันเพชร (2554, หน้า 2 – 5) ที่ผู้บริหารให้ความสำคัญ และจริยธรรม โครงสร้างองค์กรเหมาะสมมีรูปแบบการบริหาร พัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถ มีการติดตามตรวจสอบ และสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีต้องยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ กระทรวงศึกษาธิการ (2547, หน้า 30 – 31) คือ หลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า

11.2 ปัจจัยด้านกิจกรรมการควบคุม

แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านกิจกรรมการควบคุม ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

ผู้บริหารมีการประชุมชี้แจงเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยงของการปฏิบัติงานทุกงาน จัดทำแผนการจัดการกิจกรรมควบคุมอย่างชัดเจน และทำความเข้าใจแก่บุคลากรให้ทุกคนมีส่วนร่วม มอบหมายงานหรือกิจกรรมที่มีความเสี่ยงกับบุคลากรตรงกับความรู้ ความสามารถเหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อลดความเสี่ยง มีกลวิธีการปฏิบัติงานชัดเจน ครอบคลุม ที่ทำให้มั่นใจว่าเมื่อนำไปปฏิบัติแล้วเกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จัดทำและกำหนดมาตรการนิเทศ กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงาน ทุกขั้นตอน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบข้อบกพร่องให้รีบดำเนินการแก้ไขทันที และต้องมีการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ สัมมนา สอดคล้องกับแนวคิดของ การควบคุมภายใน โดยใช้แนวความคิด COSO จันทนา สาขากร นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปะพร ศรีจันเพชร (2554, หน้า 2-5) กิจกรรมการควบคุม มีมาตรการ แนวปฏิบัติลดความเสี่ยง ผู้บริหารวางแผน เตรียมการ ควบคุม

ตรวจสอบการเงินพัสดุ บัญชี แบ่งแยกหน้าที่การปฏิบัติงาน เมธา สุวรรณสาร (2551, [ออนไลน์]) สิ่งที่กำหนดขึ้นช่วยให้มั่นใจในการดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ เกิดประสิทธิผล มีขั้นตอนการควบคุมความเสี่ยง

11.3 ปัจจัยด้านสารสนเทศและการสื่อสาร

แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

มีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรทุกคนทราบ ปรีกษาหาหรือและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการควบคุมภายในอยู่เสมอ พัฒนาและจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการจัดทำรายงานการบริหารงบประมาณ การบริหารการเงิน การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ให้เป็นไปตามระเบียบ ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน ให้ข้อมูลเพียงพอ ถูกต้อง ภายใต้รูปแบบที่เหมาะสม และทันเวลา เพื่อช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ การบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในเรื่องต่างๆ การสื่อสารอย่างชัดเจน ให้บุคลากรทราบถึงความสำคัญและความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนเข้าอบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มความรู้ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี จัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่เหมาะสมต่อความต้องการของผู้ใช้และมีการสื่อสารไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในรูปแบบที่จะช่วยให้ผู้รับข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศได้ปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของการควบคุมภายใน โดยใช้แนวความคิด COSO จันทนา สาขากร นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปะพร ศรีจันทเพชร (2554, หน้า 2 – 5) ฝ่ายบริหารต้องจัดให้มีสารสนเทศอย่างเพียงพอ เหมาะสม แนวคิดเมธา สุวรรณสาร (2551, [ออนไลน์]) มีความเข้าใจร่วมในองค์กรสำหรับกิจกรรม และระเบียบต่างๆ ให้เข้าใจตรงกัน ทุกคนต้องเข้าใจบทบาทตนเองในระบบการควบคุมภายใน และสอดคล้องกับ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (2545, หน้า 17) สารสนเทศมีความถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน ทันเวลา น่าเชื่อถือ ทั้งด้านการจัดซื้อ จัดจ้าง ทะเบียนทรัพย์สิน ข้อมูลด้านการเงิน บัญชี ข้อมูลการปฏิบัติงาน ระเบียบแนวปฏิบัติ ถ้าข้อมูลมีรูปแบบที่เหมาะสม ทันเวลาให้ฝ่ายบริหาร ซึ่งจำเป็นต้องใช้ประกอบการตัดสินใจ จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ การสื่อสารมีการแลกเปลี่ยนรู้ทั้งภายในและภายนอก

11.4 ปัจจัยด้านการติดตามประเมินผล

แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านการติดตามประเมินผล ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

กำหนดเครื่องมือเพื่อการติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน และประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน ควรมีตารางการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ประเมินผลการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่อง การกำกับ ติดตาม ผลการดำเนินงาน ในระหว่างปฏิบัติงาน เพื่อทราบถึงปัญหาข้อบกพร่อง แล้วหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงต่อไป และแจ้งผลการประเมินแก่บุคลากรทุกคนทราบ นอกจากนี้ควรมีการประเมินเป็นรายครึ่ง หรือครึ่งคร่าวในกรณีที่พบจุดอ่อนหรือข้อบกพร่อง ควรมีการเสนอต่อผู้บริหารเพื่อพิจารณาให้ความสนองตอบ และผู้มีอำนาจสูงสุดวินิจฉัยสั่งการให้ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องทันที พร้อมทั้งนำผลการติดตามและประเมินผลมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานตามปกติของฝ่ายบริหาร และจัดให้มีการประเมินคุณภาพการบริหารงบประมาณตามปฏิทินโรงเรียน ควรเข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานองค์กรที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ อบรมเชิงปฏิบัติการในด้านการติดตาม และการประเมินผลจากหน่วยงานต้นสังกัด นิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งหาแนวทางการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานการควบคุมภายใน ตามระยะเวลาที่กำหนด มีการประเมินผลการควบคุมภายในอย่างอิสระ รายงานผู้บริหารทราบต่อเนื่องสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ การควบคุมภายใน โดยใช้แนวความคิด COSO จันทนา สาขากร, นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปะพร ศรีจันเพชร (2554, หน้า 2-5) ระบบการควบคุมภายในมีการปฏิบัติตาม และมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องจัดให้มีการติดตามประเมินผล และสอดคล้องกับคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (2545, หน้า 17) กระบวนการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานและประเมินประสิทธิผลของการควบคุมภายใน ที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน และการรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมภายในอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ พบจุดอ่อนหรือข้อบกพร่อง มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องนั้น อย่างทันที

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปัจจัยการควบคุมภายใน และการบริหารงบประมาณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ให้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

1.1 จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยการควบคุมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งหมดแต่ในด้านการประเมินความเสี่ยง อยู่ในลำดับที่ 5 ลำดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ควรให้ความสำคัญ ด้านการประเมินความเสี่ยง เพื่อการปฏิบัติงานการบริหารงบประมาณและการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ โดยผู้บริหารต้องใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินความเสี่ยง จัดประชุมพิจารณา ระบุความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และแจ้งวิธีการควบคุมความเสี่ยงให้บุคลากรทุกคนรับทราบ สร้างความเข้าใจอย่างชัดเจน และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน มอบหมายงานตรงตามความถนัด ความสามารถและนอกจากนี้ในกระบวนการควบคุมภายในผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในทุกขั้นตอนกระบวนการและมีการพัฒนาบุคลากรทุกคนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการควบคุมภายใน เพื่อให้การบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

1.2 ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้บริหารควรส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ เพิ่มแนวทางหรือวิธีการสื่อสารภายในองค์กรให้มากขึ้น เพื่อให้ทราบถึงนโยบายการบริหาร การพัฒนาในด้านๆ ต่าง กำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน เป็นระบบสารสนเทศถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน

1.3 ด้านการติดตามและประเมินผล ผู้บริหารควรมีการกำหนด

แผนการประเมิน นิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงาน ทุกกระบวนการขั้นตอนเมื่อเกิดข้อบกพร่องให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องทันที และดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

1.4 ผู้บริหารควรสร้างสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของการควบคุมภายใน

1.5 เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการควบคุมภายใน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เช่น ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร คุณลักษณะของบุคลากรที่ส่งผลต่อการควบคุมภายใน

2.2 ควรศึกษาโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการบริหารควบคุมภายในที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา

2.3 ควรศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานงบประมาณที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานด้านการศึกษา

2.4 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงานงบประมาณ เพื่อนำไปปรับใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป